

Т. Степурко, О. Ігнашук, О. Короленко, М. Рааб, україно-швейцарський проєкт «Розвиток медичної освіти»

Медичні освітяни не лише навчають студентів, а й розширюють свої горизонти, компетентності, звіряють цінності завдяки Осінній школі з медичної освіти

Реформу системи охорони здоров'я було визначено головним урядовим пріоритетом, починаючи з 2016 року, а вже у 2017 році Верховна Рада України ухвалила закон про медичну реформу. Питання потреби в реформі медичної освіти та запровадження інноваційних підходів до розвитку кадрового потенціалу раніше вже піднімалося в кількох політичних дебатах, і після тривалого процесу, який передбачав консультації з ключовими стейкхолдерами, включаючи студентів, викладачів, адміністрації закладів вищої освіти (ЗВО), в липні 2018 року було оприлюднено проєкт «Стратегії розвитку медичної освіти в Україні до 2028 року» (доступний для ознайомлення на офіційному сайті Міністерства охорони здоров'я України – МОЗ). Отже, Україна здобула системне бачення розвитку медичної освіти.

Добре відомо, що наявність належно підготовлених, забезпечених ресурсами, оснащених і мотивованих працівників у галузі охорони здоров'я є вирішальним фактором для надання якісних послуг, що покращать здоров'я населення. Тому Швейцарська агенція розвитку та співробітництва (SDC) й МОЗ у середині 2017 року підготували план співпраці з метою сприяння систематичному розвитку кадрових ресурсів з акцентом на працівників первинної ланки медичної допомоги та відповідних керівників.

Україно-швейцарський проєкт «Розвиток медичної освіти» впроваджується в Україні з грудня 2018 року Швейцарським інститутом тропічного і громадського здоров'я за фінансування Швейцарської агенції розвитку та співробітництва й націлений на внесок у поліпшення якості охорони здоров'я в Україні шляхом удосконалення системи медичної освіти для представників первинної ланки медичної допомоги.

У процесі підготовки та реалізації проєкту в умовах змін у медичній освіті, які були ініційовані МОЗ у 2016-2019 роках відчувається брак міжсекторального діалогу між ключовими гравцями медичної освіти й практики. Йдеться передусім про комунікацію між медичними освітянами щодо новітніх підходів до освіти, про поширення досягнень

і добрих практик, які вже реалізуються у ЗВО (наприклад, симуляційні центри Тернопільського та Буковинського медичних університетів). Дійсно, важливо було започаткувати діалог, який допоміг би змістити акцент із теоретичної підготовки на відпрацювання клінічних навичок.

З іншого боку, на державному рівні розробляються і впроваджуються нові акредитаційні вимоги, які забезпечуватимуть якість освіти під парасолькою Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти (НАЗЯВО). Обмін досвідом, комунікація з колегами та конструктивний зворотний зв'язок у цьому процесі є невід'ємними складовими успішної акредитації та поліпшення якості освіти.

Відповідаючи на ці виклики, проєкт започаткував Осінню школу з медичної освіти, яка є унікальним майданчиком для обміну ідеями, досвідом, досягненнями та навіть помилками (реалізується за підтримки МОЗ України).

Осіння школа з медичної освіти сягає корінням у Літню школу «Трансформація системи охорони здоров'я: Східна Європа» і Літню школу з питань політики в галузі охорони здоров'я, економіки та управління в Лугано (Швейцарія). Ці освітні платформи були створені за підтримки Швейцарської агенції розвитку та співробітництва. (Літня школа «Трансформація системи охорони здоров'я: Східна

Європа» в Україні створена україно-швейцарською програмою «Здоров'я матері та дитини» у 2014 році разом з іншими партнерами).

Младена Качурець, екзаступник міністра охорони здоров'я України (вересень – грудень 2019 р.), вважає цей захід спрямованим на розбудову та поширення цінностей доброчесності в освіті: «Осіння школа з медичної освіти – це насамперед про консолідацію освітян і лікарів навколо цінностей підготовки лікарів, цінностей правильних освітніх процесів, які ми маємо спільно впроваджувати в Україні. Ми дуже сподіваємося, що результати роботи в Осінній школі медичної освіти поширюватимуться Україною і ми матимемо більше захоплених ідеєю впровадження цінностей академічної доброчесності, підготовки та безперервного розвитку надавачів допомоги».

Дійсно, те, що ми спостерігаємо як післяефект Осінньої школи, – учасники поширюють ключові ідеї, підходи серед своїх колег – практикуючих медичних працівників і освітян.

Завдання, які проєкт поставив перед Осінньою школою, а саме: підтримка та комунікація реформи медичної освіти в Україні, поширення вже здобутого успішного досвіду, розвиток медичної освіти, охорони здоров'я, що неможливо без мультисекторальної співпраці між медичними освітянами, лікарями, медсестрами та фахівцями інших галузей, – реалізуються завдяки організаторам, учасникам і партнерам події.

Буковинський державний медичний університет став співорганізатором Осінньої школи з медичної освіти 2019, понад 100 учасників на додачу до 25 гостей і спікерів із 7 країн світу взяли участь в події, зокрема реформатори, освітяни у сфері медицини, управлінці закладів вищої медичної освіти, практикуючі лікарі, медичні сестри, студенти та науковці, представники громадянського суспільства. Партнери заходу – Маастрихтський університет, Світова федерація з медичної освіти, проєкт «Сприяння академічній доброчесності – SAIUP».

Ректор БДМУ, професор Т.М. Бойчук, проректор І.В. Геруш, директор ДОЗ О. Андрієць, модератор Осінньої школи В. Артеменко

Професор Джанет Грант на Осінній школі 2019

Учасниця Осінньої школи 2019 тестує VR-окуляри

Осіння школа 2019: Буковинський університет, три локації

У 2020 році ми змінюємо локацію й плануємо проводити Осінню школу в Харківському національному медичному університеті 28-30 вересня. Це відповідає ключовій цінності проєкту й Осінньої школи – трансформація системи заради кращої якості, тож учасники та організатори не лише обговорюють питання змін, а й активно втілюють зміни і сприймають їх як невідмінну складову життя (або принаймні формату Школи).

! Осіння школа з медичної освіти спрямована на поліпшення якості медичної допомоги через спільне розуміння світових підходів до організації медичної освіти, реформи медичної освіти в Україні та через спілкування, обмін досвідом, досягненнями.

Тарас Бойчук, ректор Буковинського державного медичного університету, відзначає переваги нового формату для вітчизняної медичної освіти: «Ми є свідками важливої події, яка відбувається в Буковинському державному медичному університеті, – це Осіння школа в рамках україно-швейцарського проєкту. Тут проходять цікаві дискусії, а основна тематика – покращення якості медичної освіти. Це питання надто важливе для України, стратегічно важливе, це питання безпеки нашої держави. Ми ж зі свого боку поділимося досвідом викладання медичних дисциплін у нашому університеті, запозичимо досвід європейських країн і відповідні механізми, щоб нашу освіту, підготовку лікарів зробити кращою».

Спікерами школи є провідні професори, експерти та фахівці з українських і європейських інституцій, міжнародних організацій. Спікерами Осінньої школи 2019 стали професори Швейцарського інституту тропічного і громадського здоров'я (Nino Kuenzli), Маастрихтського університету (Wim Groot, Nynke de Jong), Університету Фейрфілд, США (David Schmidt), а також ті, хто створює політику в Україні та впроваджує інноваційні рішення задля кращої медичної освіти і кращої якості медичної допомоги (Олександр Лінчевський, Інна Совсун, Младена Качурець). Зірковим спікером у 2019 році була перша у світі професор з медичної освіти Джанет Грант (Janet Grant) (Велика Британія). Під час відвідування Осінньої школи доповідачі діляться своїм досвідом, ідеями, знаннями у сфері медичної освіти й охорони здоров'я.

Учасники школи – фахівці, які відкриті для свіжих поглядів на медичну освіту, які готові до нових ідей та їх

реалізації, які хочуть отримати знання і навички у сфері медичної освіти та вже мають досвід управління змінами для покращення медичної освіти:

- освітяни медичних навчальних закладів – медичних університетів і закладів освіти з підготовки медсестер/медбратів;
- адміністратори закладів вищої медичної освіти: ректори, заступники ректорів, представники навчальних відділів, завідувачі кафедр (у т. ч. сімейної медицини);
- ті, хто формує політику в медичній освіті;
- лікарі та медсестри/медбрати, в т. ч. лікарі – наставники інтернів;
- провайдери освітніх продуктів безперервного професійного розвитку;
- студенти медичних університетів, які мають активну позицію в підвищенні якості медичної освіти;
- представники громадянського суспільства, які сприяють прийняттю рішень у сфері медичної освіти чи первинної медичної допомоги, політик та інновацій;
- інші управлінці, фахівці, професійна діяльність яких пов'язана з медичною освітою.

Осіння школа включає такі формати: пленарні сесії із загальними лекціями ключових спікерів для всіх учасників, дебати з обговоренням нагальних тем у медичній освіті України, паралельні секції з воркшопами від визнаних фахівців, надихаючі виступи освітян, лікарів, студентів і ректорів, конференційна сесія з медичної освіти, де учасники діляться результатами своїх досліджень, успішними проєктами чи помилками, на яких можна вчитися. Усні та постерні презентації учасників Осінньої школи дозволили краще зрозуміти виклики й досягнення освітян, практиків і представників громадянського суспільства. Робочими мовами є англійська й українська, однак забезпечується синхронний переклад.

Під час панельних дискусій було очевидно, що найчастіше одна правильна відповідь відсутня, однак цінністю є сама дискусія й ідеї, можливі рішення складних проблем, які народжуються в процесі обміну думками. Більшість сесій трансливалася в соціальних медіа (наразі є в доступі на Youtube-каналі проєкту, назва каналу – Medical education development).

Учасники вивчали ключові засади та підходи до забезпечення якості медичної освіти, обговорювали підвищення балів ЗНО для вступу до медичного ЗВО, а також ухвалили нових положень про безперервний професійний розвиток і впровадження міжнародних підходів до оцінювання знань і навичок студентів-медиків, що задали правильний

вектор удосконалення медичної освіти в Україні. Учасники аналізували створення актуальних і цінних освітніх програм для студентоорієнтованого навчання й намагалися зрозуміти, як досягти балансу між знаннями та навичками в освіті.

По завершенню 99% учасників зазначають, що задоволені участю в події, але окрім задоволення учасники діляться своїми здобутками. Так, 100% учасників підкреслюють, що здобули знання, які зможуть використати у своїй професійній діяльності, 89% зазначають, що оволоділи й необхідними навичками; 94% фахівців готові рекомендувати цей захід своїм колегам. Попри такі досягнення в процесі навчання виникають нові запити, що має стати підґрунтям для нових шкіл.

Ніколя Гігас, заступник директора Швейцарської агенції співпраці та розвитку в Україні, підкреслює важливість таких інноваційних майданчиків, які поєднують у собі традиції та інновації, український досвід і міжнародні досягнення заради якіснішої медичної допомоги: «Це дуже гарний університет зі своєю історією, в якому відбуваються заходи Осінньої школи з медичної освіти, а це надзвичайно важлива подія, оскільки вона поєднує різних людей – медичних професіоналів й освітян, які обговорюють підходи до навчання майбутніх лікарів, медсестер. Отже, коли майбутні лікарі та медсестри закінчать своє навчання, то матимуть можливість працевлаштуватися в центри первинної медичної допомоги в різних куточках країни, щоб надавати якісну допомогу людям».

Осіння школа розвиватиметься й надалі, цього року ми проводимо Осінню школу 28-30 вересня в м. Харків. Учасник чи учасниця школи відбирається на основі заповненої форми (яка буде відкрита в квітні-травні, слідкуйте за Фейсбук-сторінкою проєкту: <https://www.facebook.com/MedEduUkraine>). Ми ставимо учасникам запитання в апікаційній формі щодо такого: освіта і досвід роботи; професійні досягнення і подальші цілі; мотиваційна складова для участі в Осінній школі 2020 року; подання тез та інформація про співавторів (за бажанням); відповіді на закриті тестові запитання щодо деяких аспектів освітнього процесу задля того, щоб організаційний комітет, виходячи з оцінки знань апікантів, міг підготувати програму події. За результатами оцінки апікаційних форм найкращі апіканти отримають повну стипендію для участі в Осінній школі від україно-швейцарського проєкту «Розвиток медичної освіти», що покриває навчання, проживання й харчування під час події.

! Ставайте частиною спільноти агентів змін медичної освіти в Україні! Подавайте заявки на участь! Діліться ідеями!

Отже, реформа первинної ланки медичної допомоги та медичної освіти є актуальною темою не лише для України, а й для сусідніх країн, що раніше мали радянську модель системи охорони здоров'я. Такі країни, як Румунія, Таджикистан, Польща та країни Балтії, мають досвід реформ, який міг би бути корисним під час розробки нормативно-правової бази й розвитку та підвищення потенціалу в Україні, тому проєкт активно підтримуватиме обмін досвідом з іншими країнами в регіоні. Ця діяльність також включає встановлення партнерських відносин і цільовий обмін матеріалами та знаннями з університетами, інституціями охорони здоров'я чи державними органами. Осіння школа надає можливість закладам вищої медичної освіти в оновленому контексті покращити якість освіти через краще розуміння світових стандартів (наприклад, стандартів Світової федерації з медичної освіти), впровадження інформаційних технологій, студентоорієнтованих підходів, принципів академічної доброчесності в навчанні.

Виступ на конференційній частині Тетяни Білоус (БДМУ)

Ніколя Гігас вітає учасників Осінньої школи 2019

Контакти

**Україно-швейцарський проєкт
«Розвиток медичної освіти»**

Адреса: вул. Лютеранська, 6-Б, кв. 43, м. Київ, 01001

Тел.: +380 (44) 384 10 09

Facebook: mededuukraine

E-mail: events@mededu.org.ua